

► FLORIAN COPCEA

Trimis special AGERPRESS

Hotelul Grad din localitatea dunăreană Golubăț (Serbia) a găzduit, vineri, un colocviu organizat de Societatea de limba română din Voivodina și Centrul European pentru cultură „Mihai Eminescu”, sub genericul „Istoria și cultura românilor și aromânilor din Balcani”.

Amfitrionul manifestării, **Lucian Marina**, a declarat pentru AGERPRESS că „obiectivul principal al evenimentului, desfășurat în prezența unor reprezentanți ai minorităților menționate din SUA, Rusia, Austria, Germania, Bulgaria, Franța, Italia, Spania, Ucraina, Grecia, Australia și Republica Moldova, este acela de a stimula interesul unor lideri în direcția renașterii naționale a acestora, a intensificării eforturilor acestora pentru conservarea identității naționale”.

„Un accent deosebit în discuțiile purtate a fost pus pe necesitatea identificării unor soluții de protecție a istoriei, a limbii materne, a etnografiei și a folclorului. În acest context s-a convenit, printre altele, să organizăm expoziții, târguri folclorice, întâlniri cu oameni de cultură, înființarea de muzee”, a precizat Marina.

Potrivit sursei citate, în multe regiuni din Balcani minoritățile românilor și aromânilor se confruntă cu probleme dificile, procesul de asimilare a acestora de către populația majoritară este o realitate care se accentuează, iar vina acestei situații vulnerabile o poartă dezinteresul tacit al unor guverne privind destinul minorităților”, a spus Lucian Marina.

La rândul său, liderul românilor din sudul Dunării, **Ivița Glisici**, a arătat că toate eforturile trebuie îndreptate spre apărarea limbii române și a dialectului aromân de care depinde ființa națională a minorităților în cauză.

„Din păcate, factorul politic a influențat negativ soarta românilor și a aromânilor, indiferent pe unde rătăcesc ei prin lume. Iată de ce aici, în Timoc, Morava și sudul Dunării, am cerut autorităților să fim respectați, să se asigure accesul copiilor noștri la învățământ în limba română și să se permită oficierea în limba română a slujbelor creștin-ortodoxe”, a afirmat Glisici.

El a fost de părere că și românii și aromânii din Bulgaria, Albania și Ungaria trebuie să studieze nestingherit limba lor maternă, astfel încât „generațiile tinere să ducă mai departe moștenirea strămoșilor care, de-a lungul istoriei, au făcut sacrificii uriașe pentru păstrarea românișmului pe harta Europei”.

În continuarea evenimentului, oamenii de cultură invitați au participat la vernisajul unei expoziții de documente și hărți vechi care confirmă demersurile făcute de diferite comunități ale minorităților române și aromâne pentru apărarea drepturilor lor legitime și atestă existența din cele mai vechi timpuri în Peninsula Balcanică a minorităților respective.

Editor: **Tudor MARTALOGU** - AGERPRESS

Festival internațional de poezie „Drumiri de spice” la românii din Serbia

La statura poetului Mihai Eminescu, situată în centrul localității Uzdin din Republica Serbia, s-a desfășurat ediția a XXI-a a Festivalului internațional de poezie „Drumiri de spice”.

Manifestarea, la care au participat zeci de scriitori de limbă română din România, Serbia, Macedonia, Albania, Grecia, Croația și Bulgaria, a fost organizată de Societatea culturală „Tibiscus” din Voivodina în parteneriat cu autoritățile locale.

Președintele acesteia, scriitorul **Vasile Barbu**, a declarat pentru AGERPRESS că ediția 2014 a festivalului a fost consacrată literaturii aromâne. „Marele premiu pentru poezie Sf. Gheorghe a fost conferit poetei din orașul macedonian Skopje – **Vanghea Mihanj-Sterghiu**, iar premiul Gheorghe Bulic a fost obținut de scriitorul și istoricul din Tetovo, **Branislav Stefanov-schi**”, a precizat Barbu.

Potrivit sursei citate, distincții și diplome au mai fost înmânate și scriitorilor aromâni din celelalte țări participante: **Svetlana Nicolin**, **Clarisa Covachi**, **Vasile Todî**, **Dușica Gostovic**, **Stamora Dragovic**, **Teodorag Cico**, **Andon Cristo**, **Dumitrache Veriga** și **Nicolae Tomov Ciurchiniev**.

„Am dedicat acest eveniment limbii aromâne întrucât în multe zone aceasta este pe cale de dispariție. Lirica aromână defășește pe deplin conștiința identității etnice a unei comunități din mijlocul căreia au izvorât valori culturale de necontestat, care au înnobilit spiritualitatea românească și au îmbogățit cultura universală”, a afirmat Barbu.

Identitatea românilor și aromânilor din Balcani

El a mai arătat că aromânii, risipiți pretutindeni în Europa, „au nevoie să-și afirme cu pregnanță vocația de a supraviețui vicisitudinilor istoriei”.

Scriitorii participanți la Festivalul internațional de poezie „Drumiri de spice” au citit, lângă statuia lui Mihai Eminescu din Uzdin, Serbia, din propria lor creație și au evocat amintirea celui mai celebru poet aromân – **Constantin Belimace** (născut în anul 1848 în localitatea Moloviște din Macedonia și decedat în anul 1928).

Editor: **Mihaela TOTH** - AGERPRESS

Festivalul de folclor al românilor din Balcani – „Joc românesc”, la Jitkovița, în sudul Dunării

În localitatea Jitkovița din Republica Serbia a început, sâmbătă, ediția a VIII-a a Festivalului de folclor al românilor din Balcani „Joc românesc”.

Directorul acestuia, **Ivița Glisici**, a declarat pentru AGERPRESS că la respectivul eveniment, cu rezonanțe adânci în cultura și spiritualitatea românilor de pretutindeni, participă rapsozi și artiști amatori din rândul minorităților, în special din Serbia, România, Ungaria, Bulgaria, Albania, Macedonia și Republica Moldova.

„Interesul nostru este de a contribui la păstrarea acestui tezaur cultural autentic pe care îl reprezintă folclorul în toate ipostazele sale. Avem astfel șansa de a cunoaște specificul celui din alte comunități, de a ni-l revitalizea și înnoi pe al nostru, din Timoc, Morava și sudul Dunării”, a precizat Glisici. În opinia liderului românilor din Serbia, festivalul „Joc românesc” are și darul de a păzi folclorul românesc „împotriva alterării lui de unele curente viciate de mode orientate, străine spiritului autohton românesc, promovate de comunități sau persoane de mahala care nu aparțin filonului latin”.

„În intervalul de timp rezervat fiecărui grup venit din țările menționate, artiștii amatori au privilegiul de a ne demonstra valorile lor perene în domeniu. Surprinzător, multe din datinile și obiceiurile ce ne vor fi prezentate sunt aproape identice, dovadă că românii, oriunde s-ar afla, le-au perpetuat”, a afirmat Glisici.

În context, președintele Societății de limbă română din Virșet, **Lucian Marina**, a precizat că festivalul de la Jitkovița constituie și o rampă de lansare pentru tinerile talente din minoritățile de români, pentru ansamblurile care vor evolua pe scenă: „Este și motivul pentru care am instituit câteva premii pe care le vom acorda pentru cel mai frumos costum popular, pentru cel mai bătrân cântec românesc, pentru cea mai caldă voce și pentru cel mai tânăr instrumentist”, a spus Marina. El a mai arătat că la manifestare sunt așteptați peste o mie de români din comunitățile românești din Serbia de nord-est, care vor avea astfel posibilitatea să-și cunoască pe cei care, din tată în fiu, au transmis cântecul popular românesc, „căruia etnicii români îi datorează supraviețuirea în istorie”.

Festivalul de folclor al românilor din Balcani „Joc românesc” este organizat de Primăria Jitkovița, Aduana locală Golubăț, Societatea de Limbă Română din Virșet și Centrul European de Cultură „Mihai Eminescu”.

Editor: **Mihaela TOTH** - AGERPRESS

Consfătuirea liderilor românilor din Serbia de răsărit privind studierea limbii române

Căminul cultural din localitatea Jitkovița a găzduit, sâmbătă, consfătuirea „Limba română

Golubăț (Serbia), 18 iulie 2014

în Serbia de răsărit” la care au participat liderii ai unor ONG-uri românești din regiunile istorice Timoc și sudul Dunării.

Întâlnirea, organizată de Societatea culturală „Sandu Timoc” și Centrul European pentru Cultură „Mihai Eminescu” din Golubăț și de Societatea Culturală de Limbă Română din Virșet, a scos în evidență preocupările acestor entități în oficializarea procesului de studiere a limbii române în districtele Zajcear, Bor și Branicevo.

Amfitrionul manifestării, președinta al Centrului European pentru Cultură „Mihai Eminescu”, **Ivița Glisici**, a declarat pentru AGERPRESS că bilanțul respectiv este necesar întrucât este nevoie să se impulsioneze în zonele amintite, unde de aproximativ 200 de ani nu a existat învățământ în limba maternă, activitățile pentru introducerea limbii române în școli: „Am evidențiat faptul că datorită proiectului-pilot implementat de Consiliul Național al Minorităților Naționale Române un număr de 420 de copii au avut șansa de a învăța elemente ale culturii naționale în limba română.”

Forumul respectiv a pus la dispoziția a 16 școli din Bor, Zajcear și Negotin un număr de opt profesori cu licență din Voivodina”, a spus Glisici.

În context, el a arătat că datorită demersurilor făcute de câteva societăți culturale românești din Serbia de nord-est în anul școlar 2013-2014 s-a reușit determinarea autorităților locale și centrale să înființeze cursuri facultative de studiere a limbii române în 18 despărțăminte în școlile generale și 16 în cele din școlile medii, toate situate în 10 localități.

Președintele Societății culturale de limbă română, **Lucian Marina**, a fost de părere că nu trebuie neglijată nici contribuția departamentului Politic pentru Relația cu Românii de Pretutindeni care au sprijinit financiar familiile cu copii din Jitkovița și Isakova pentru ca aceștia

din urmă să fie inițiați în tainele limbii române: „Care sunt acum perspectivele învățământului în limba română? Trebuie să avem un răspuns corect. În perioada 1-2 septembrie vor fi organizate noi anchete în Serbia de răsărit. Trebuie să monitorizăm grupurile de specialiști care le efectuează, astfel încât să nu se mai producă confuzii sau copii să fie îndepărtați de limba română prin dirijarea lor către alte atracții, de pildă domeniul IT sau limba chineză”, a precizat Marina.

La rândul său, președinta Societății culturale „Sandu Timoc”, **Iasmina Glisici**, a arătat că există indicii că din toamna anului 2014 numărul elevilor doritori să învețe limba română se va dubla, dar sunt și rezerve în ceea ce privește cointeresele cadrelor didactice care vor preda această materie, „întrucât multe dintre acestea au reclamat faptul că nu au fost plătite corespunzător pentru munca didactică în clase și nu li s-au decontat cazarea și transportul către localitatea unde au primit catedră”.

„Suntem increzătorii în promisiunile Ministerului Educației de la Belgrad potrivit cărora va soluționa conflictele apărute și va asigura manuale în limba română pentru anul școlar 2014-2015”, a spus Iasmina Glisici.

Alți vorbitori și-au direcționat discuțiile către „necesitatea introducerii limbii române în învățământul primar și gimnazial din Timoc, Morava și sudul Dunării ca obiect de studiu obligatoriu și în interiorul programului de învățământ, nu doar ocazional, și în afara orelor de curs”.

„Noi vom înainta către Ministerul Educației din Serbia concluziile acestei consfătuiri, astfel încât acestea să reprezinte o călăuză în identificarea unor soluții de promovare a unui învățământ eficient în limba română”, a concluzionat Iasmina Glisici.

Editor: **Mihaela TOTH** - AGERPRESS

Protocol privind începerea demersurilor de apărare a limbii române în Serbia de nord-est

Un număr de 15 organizații culturale românești din regiunile istorice Timoc, Morava, sudul Dunării și Voivodina s-au întâlnit și au semnat, duminică, un protocol prin care s-au angajat să înceapă demersurile pentru apărarea limbii române în Serbia de nord-est, aceasta fiind în pericol de dispariție.

Inițiativa acțiunii, președinte al „Asociației Părinții care doresc ca și copiii lor să învețe la școala românească – Sandu Timoc” din Jitkovița, **Iasmina Glisici**, a declarat pentru AGERPRESS că prin documentul acceptat de toate organizațiile prezente la Jitkovița, s-a pus bazele unei înțelegeri comune și s-a stabilit semnarea unei memorii către Academicele de știință ale României și Republicii Serbia prin care acestea sunt chemate să intervină prompt pentru a determina autoritățile să renunțe la susținerea limbii vlahă.

„Din luna iulie liderii așa-zisei minorități vlahă, care resping apartenența acesteia la filonul latin, desfășoară activități, cu concursul unui savant rus, de standardizare a limbii vlahă. Respectivul program este promovată de Consiliul Național al Minorității Vlahă, organism finanțat de guvernul sârb”, a precizat Glisici.

Potrivit sursei citate, în aceste împrejurări nefaste pentru identitatea celor peste 300.000 de români din zonă, „constituie o obligație pentru noi să cerem ajutor celor două entități științifice, ele fiind singurele care ne mai pot ajuta și proteja împotriva aberantului proces de asimilare”.

„Un alt motiv pentru care recurgem la solicitarea intervenției celor două forumuri academice este și faptul că am epuizat orice soluție de a bloca divizarea comunității românești din acest spațiu al Republicii Serbia”, a afirmat Glisici.

La rândul său, președintele Partidului Neamului Românesc din Serbia, **dr. Pedrag Balasevici**, a fost de părere că „este de mirare că până acum Academia Română nu a reacționat vis-a-vis de decizia autorităților sârbe de a permite inventarea literii limbii vlahă și a unui alfabet latin cu litere chirilice”.

„Faptul că în Timoc au fost instituționalizate școlii în limba vlahă, în timp ce limba română se predă facultativ și doar unui număr restrâns de copii, ne îngrijorează și ne pune pe gânduri. Ori statul vrea să ne decimeze, ori este interesat numai de o minoritate falsă – cea vlahă”, a spus Balasevici.

În context, el a mai arătat că trebuie depolitizate consiliile minorităților române și vlahă, în concepția sa cea din urmă inexistentă din punct de vedere istoric, și „să fie lăsate să-și aleagă membrii fără mixtioni din afară, adică Ministerul de Externe al României să nu mai permită unor diplomați să manipuleze anumite entități de buzunar din Timoc, iar partidele sârbești să nu se mai infiltreze în rândurile Consiliilor naționale al minorităților române și vlahă naționaliste care să obstrucționeze orice proiect de conservare a ființei naționale românești”.

Vicarul Episcopiei „Dacia Felix”, părintele-mărtir **Boian Aleksandrovici**, a spus că „a venit momentul” în Serbia de nord-est ca să se lămurească odată pentru întotdeauna că termenul vlahi sau vlasi e tot una cu cel de român și că asupra acestei chestiuni să se pronunțe Academicele din România și Republica Serbia.

„Dar pentru a rezolva confuzia perpetuată de mulți ani, este necesar să avem cuvântul oamenilor de știință. Până atunci trebuie să ne opunem oricărui proiect de amenințare a limbii române”, a concluzionat pr. Alexandrovici.

Întâlnirea pe care reprezentanții minorităților naționale române au avut-o joi, 17 iulie, cu prim-ministrul Serbiei și României, **Victor Ponta** și **Aleksandar Vucici**, ar fi o dovadă că românii din Timoc, Morava și sudul Dunării își vor recăpăta drepturile constituționale, că limba română va fi utilizată fără restricții în școli, biserică și administrația locală din comunele cu populație majoritar românească.

Aceleași opinii le-au avut și **Ivița Glisici**, **Dușan Prvljovic**, **Boian Bărbuță**, **Lucian Marina**, **Slobodan Perici**, **Dragan Demici**, **preotul Iel Bobu Lui** și **Zaviša Jurji**.

O notă aparte a făcut intervenția reprezentanților Consiliului Național al Minorităților Naționale Române, prof. univ. **Anisoara Țăran**, care nu a semnat convenția respectivă susținând că „atâtă vreme cât în Timoc nu există interes exclusiv pentru limba română, și că multe ONG-uri din regiune sunt duplicitare și pentru o origine vlahă a minorității, nu este cazul să participăm la un demers care nu va avea nici un efect asupra situației reale a românilor care așteaptă cu adevărat soluții concrete pentru protejarea idealului lor – acela de a fi români”.

Editor: **Florin ȘTEFAN** - AGERPRESS

